

Dublje uvodenje u materiju: Sastavljanje kvalitetnih pitanja (zadataka) kratkih odgovora

Alfred Jean-Marie Borgonovo, MScEMP, CPA, CGA

6-7. novembar 2019, hotel Zira, Beograd, Srbija

Edukacija računovođa zasnovana na razvoju kompetencija i integrativnim studijama slučaja

STAR-CFR

Serbia Technical Assistance for
Reform of Corporate Financial Reporting

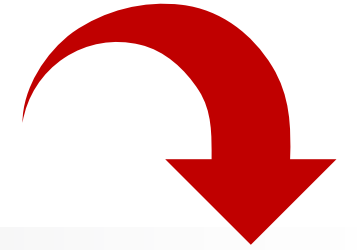

Republic of Serbia
Ministry of Finance

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

STAR-CFR is financed from the Swiss State
Secretariat for Economic Affairs under the Swiss
Enlargement Contribution.

Pitanja kratkih odgovora (usmereni odgovor) koriste se kao osnovno sredstvo u procenama znanja računovođa.

Svrha ove sesije:

- » da pokaže šta čini kvalitetno pitanje kratkih odgovora, i
- » da istraži kako se pitanja kratkih odgovora mogu efikasno i ekonomično koristiti u procenama.

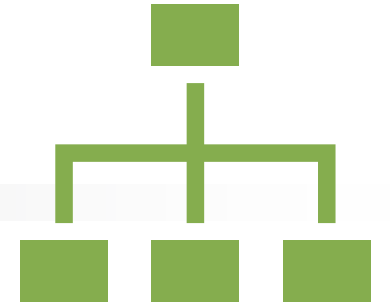
Ciljevi učenja za ovu sesiju

Na osnovu ove sesije trebalo bi da možete da:

- » objasnite prednosti i izazove korišćenja pitanja kratkih odgovora u procenama;
- » navedete elemente kvaliteta procena koji se odnose na pitanja kratkih odgovora;
- » objasnite tehnike za sastavljanje efikasnih i ekonomičnih pitanja kratkih odgovora;
- » revidirate postojeća pitanja i proširite ih da obuhvate tehničke i netehničke mogućnosti procene;
- » sastavite kvalitetna pitanja kratkih odgovora koja se mogu koristiti u procenama

Struktura ove sesije

- I. Ciljevi pitanja kratkih odgovora
- II. Varijacije u pogledu formata
- III. Sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora
- IV. Praktične aktivnosti

I. Ciljevi pitanja kratkih odgovora

Format pitanja kratkih odgovora

Pitanja kratkih odgovora:

- » Mogu imati različitu dužinu i formu (u rasponu između pitanja višestrukog izbora i pitanja koja se zasnivaju na studiji slučaja)
- » Širok spektar različitih formata
- » Uobičajeno je da se najpre daju osnovne informacije ili kratak scenario, koji može da sadrži tabele sa podacima, planove, finansijske izveštaje, itd.
- » Postavlja se jedno ili nekoliko usmerenih pitanja na koja studenti daju pisani odgovor u rasponu od par reči do nekoliko pasusa;
- » Od studenata se može tražiti da računaju, unose podatke u dnevnike, tabele i slično.

Prednosti i nedostaci pitanja kratkih odgovora

Prednosti i nedostaci pitanja kratkih odgovora

Prednosti pitanja ovog tipa:

- » U principu se lako sastavljaju
- » Raznolikost formata omogućava veću fleksibilnost
- » Pogodna su za testiranje viših nivoa kognitivnih sposobnosti
- » Mala mogućost slučajnog pogađanja
- » Mogu se bodovati delovi testa
- » Studenti imaju veću fleksibilnost kod objašnjavanja (u poređenju sa pitanjima višestrukog izbora)
- » Bodovanje je brže nego kod pitanja koja se zasnivaju na studiji slučaja

Prednosti i nedostaci pitanja kratkih odgovora

Nedostaci ovog tipa pitanja:

- » Traže više vremena za proveru nego pitanja višestrukog izbora
- » Veća subjektivnost kod bodovanja u poređenju sa pitanjima višestrukog izbora
- » Teže se testira integracija viših kognitivnih nivoa sposobnosti (za to su pogodnija pitanja na osnovu studije slučaja)
- » Procena nema širinu kao u slučaju pitanja višestrukog izbora, niti dubinu kao procena sa pitanjima na osnovu studije slučaja

Uprkos određenim ograničenjima, sa pitanjima kratkih odgovora može se postići dobar balans između efikasnosti i ekonomičnosti.

Kako se definiše kvalitet procene na osnovu pitanja kratkih odgovora?

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Međunarodni standard edukacije 6:

Aktivnosti procene treba da budu osmišljene tako da procena bude dovoljno (stav 9):

- » Pouzdana
- » Valjana
- » Pravična
- » Transparentna
- » Dovoljna

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Pouzdanost

- » Procena stvara trajno iste rezultate, pod uslovom da su okolnosti ostale iste

Kod pitanja kratkih odgovora, neophodno je sledeće:

- » Kompetentni sastavljači i pregledači
- » Jasan, nedvosmislen jezik
- » Jasna uputstva
- » Skale (tabele) bodovanja kod kojih se vrednuju svi validni odgovori
- » Izbegavati veliku koncentraciju bodova za jednu temu

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Valjanost

» Testiramo samo ono što nam je bila namera (npr., kompetencije mladog ili budućeg profesionalnog računovođe).

Kod pitanja kratkih odgovora, neophodno je obezbediti:

- » Relevantna i realna pitanja
- » Određenu ulogu za kandidata, kada je to prikladno
- » Procenu netehničkih veština (npr., bodovi za komunikaciju; testiranje sposobnosti rasuđivanja)

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Pravičnost

» Procena je objektivna i nepristrasna

Kod pitanja kratkih odgovora, neophodno je:

- » Izbegavati žargon osim ako je takvo izražavanje integralni deo predmeta
- » Izbegavati sleng ili kolokvijalni jezik
- » Proveravati nepristrasnost

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Transparentnost

» Javnosti učiniti dostupnim informacije o proceni, kao što su: područja kompetentnosti koja će se ocenjivati, očekivanja u pogledu stručnosti i vreme predviđeno za testiranje

Kod pitanja kratkih odgovora, neophodno je obezbediti:

- » Jasna uputstva i informacije o ograničenjima, uključujući vreme za rešavanje testa i/ili broj reči
- » Specifikacije u stepenom važnosti (npr., početni plan)
- » Uzorke pitanja

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Dovoljnost

- » Procena:
  - (a) balans dubine i širine, znanja i primene, i
  - (b) kombinovanje materijala iz različitih oblasti koji se odnose na čitav niz situacija i konteksta.

Kod pitanja kratkih odgovora, neophodno je obezbediti:

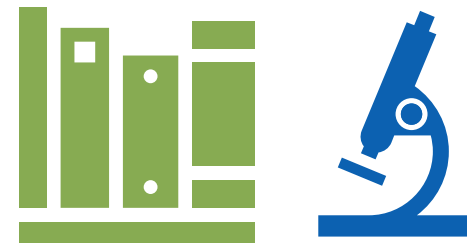
- » Balans dubine i širine
- » Izbor pitanja kojima se testiraju viši kognitivni nivoi sposobnosti i netehničke kompetencije

Glavne karakteristike kvaliteta procene

Kada su dobro sastavljena, pitanja kratkih odgovora pružaju maksimum u pogledu:

- » **Širine** – format omogućava efikasno i fleksibilno testiranje šireg raspona ishoda učenja
- » **Dubine** – mogu da targetiraju glavne teme/ishode učenja/kompetencije i da testiraju različite nivoe stručnosti

II. Varijacije u pogledu formata

Varijacije u pogledu formata

Zadaci sa računanjem:

5 bodova

Kupili ste automobil od vaše starije sestre za 22.000 evra i platili joj 2.000 evra 1. januara, 20X1. godine. Ona se složila da joj ostatak plaćate u ratama od 500 evra mesečno, sa početkom plaćanja mesec dana nakon kupovine automobila. Kada neotplaćeni deo bude dostigao iznos koji je manji od 500 evra, u zadnjoj rati ćete otplatiti preostali dug. Mesečna kamata je 6%.

Pitanje

- a) Koliko dugo će trajati otplata? **(2 boda)**
- b) Koliki je iznos poslednje rate? **(3 boda)**

Varijacije u pogledu formata

Slazem se/ne slazem se i zašto?

Sledeći delovi su nezavisni. Za svaku tvrdnju navedite da li se slažete ili ne slažete i obrazložite vaš odgovor.

Bodovi	De o	Tvrdnja
3	a	Kada revizor izda potvrdno mišljenje o finansijskim izveštajima koji su predmet revizije, poslovni rizik još uvek postoji.
3	b	Poslovni rizik revizora raste sa smanjivanjem poslovnog rizika klijenta.
3	c	Dve nedelje nakon kraja godine, kompanija XYZ je saopštila vašem klijentu da nije u mogućnosti da izmiri dugovanje koje je na kraju poslovne godine vašeg klijenta evidentirano kao nenaplaćeno potraživanje. Za vas kao revizora, to je dovoljan dokaz da predočite klijentu da treba da koriguje svoje finansijske izveštaje.

Varijacije u pogledu formata

Tumačenje i korišćenje finansijskih informacija

Tabela prikazuje parcijalni probni bilans za javno preduzeće TC doo, sastavljen na kraju 20X1. poslovne godine koja se završila 31. decembra. Za svaku stavku je naveden iznos koji preduzeće duguje i koji potražuje, ali ukupan iznos nije = 0 evra zbog toga što je u pitanju parcijalni probni bilans.

Akumulirana amortizacija, 31. decembar 20X1 ⁵ .	210.000€
Trošak prodane robe ¹	4.200.000
Isplaćene dividende	50.000
Gubici po osnovu prodaje imovine (BD Division) ²	90.000
Obaveze za porez na dohodak ³	?
Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu investicija ⁴	?
Ostali operativni troškovi	70.000
Prodaja	?
Primljene dividende ⁴	9.000
Akumulirana amortizacija, 1. januar 20X1.	180.000

nastavak...

Varijacije u pogledu formata

Dodatne informacije

1. Bruto profitna marža preduzeća TC doo je 40%.
2. Tokom 20X0. godine, preduzeće je obustavilo rad u sektoru “BD Division”. Preduzeće je očekivalo da će ostvariti prihod od prodaje imovine sektora “BD Division” po neto knjigovodstvenoj vrednosti, ali ...
3. TC doo plaća porez na dohodak po stopi od 40%. Pretpostavka je da ...
4. Ostvareni višak raspoložive gotovine preduzeće je iskoristilo za nabavku ...

Zadatak

Na osnovu dobijenih informacija, pripremite, u dobrom formatu, račun dobiti i gubitaka (bilans uspeha) i izveštaj o sveobuhvatoj dobiti, zaključno sa 31. decembrom 20X1. godine. Koristite *multi-step* format.

Varijacije u pogledu formata

Kritika vesti ili članka

Pročitajte članak “Ovladavanje emocionalnom inteligencijom”, koji je priložen uz materijal za obuku (Prilog 5-1).

Zadatak:

- a) Objasnite koncept emocionalne inteligencije i napravite poređenje sa tradicionalnim pristupom inteligenciji (maksimum 100 reči – 3 boda).
- b) Ocenite ulogu emocionalne inteligencije u sposobnostima profesionalnog računovođe da zadovolji potrebe klijenata/zaposlenih i zaštiti javni interes (maksimum 200 reči – 6 bodova).

III. Sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Tehnike za sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Tehnike za sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Počnite od ciljeva koje želite da postignete:

- » Odredite ciljanu kompetenciju/ishod učenja/temu
- » Odredite očekivani nivo kognitivnih sposobnosti (Blum)/nivo stručnosti
- » Sastavite pitanje/zadatak i moguće rešenje, imajući ovo na umu
- » Ocenjivači treba da potvrde da su ciljevi postignuti

Tehnike za sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Izaberite format:

- » Budite kreativni – formati mogu biti fleksibilni.
- » Osmislite strukturu – bodovanje će biti efikasnije ako su pitanja i odgovori dobro strukturirani.
- » Budite jasni u pogledu zadatka – postarajte se da studentima bude jasno šta od njih tražite.
- » Pripremite sve informacije koje su potrebne za rešenje/odgovor na pitanje (kao i dodatne informacije ako testirate njihovu sposobnost da odrede šta je relevantno).

Tehnike za sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Sledeće uputstvo je jasno:

» Izbegavajte dvosmislene formulacije. Na primer:

“Ispravka vrednosti za sumnjive i sporne račune?”

Odgovor može biti različit:

Objašnjenje ispravke vrednosti:	Izračunavanje iznosa ispravke vrednosti:
“Ispravka vrednosti za sumnjive račune vrši se na osnovu najbolje procene rukovodstva o potraživanjima koja neće biti naplaćena .”	“Ispravka vrednosti za sumnjive račune iznosi 42.500 dolara”

Uglavnom se može zaključiti šta se traži u zadatku, ali je uvek bolje da pitanje bude jasno i precizno formulisano.

... nastavak

Tehnike za sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Zatim:

- » Postavite ulogu ili perspektivu, ako je primenljivo
- » Odaberite format odgovora. Na primer:
  - » “Objasnite u nekoliko rečenica...”
  - » “Izradite plan za sravnjenje...”
  - » “Navedite promene koje bi knjižili u dnevniku...”
  - » “Popunite sledeću tabelu...”
  - » “Procenite (maksimum 300 reči) ...”

nastavak...

Tehnike za sastavljanje kvalitetnih pitanja kratkih odgovora

Zatim:

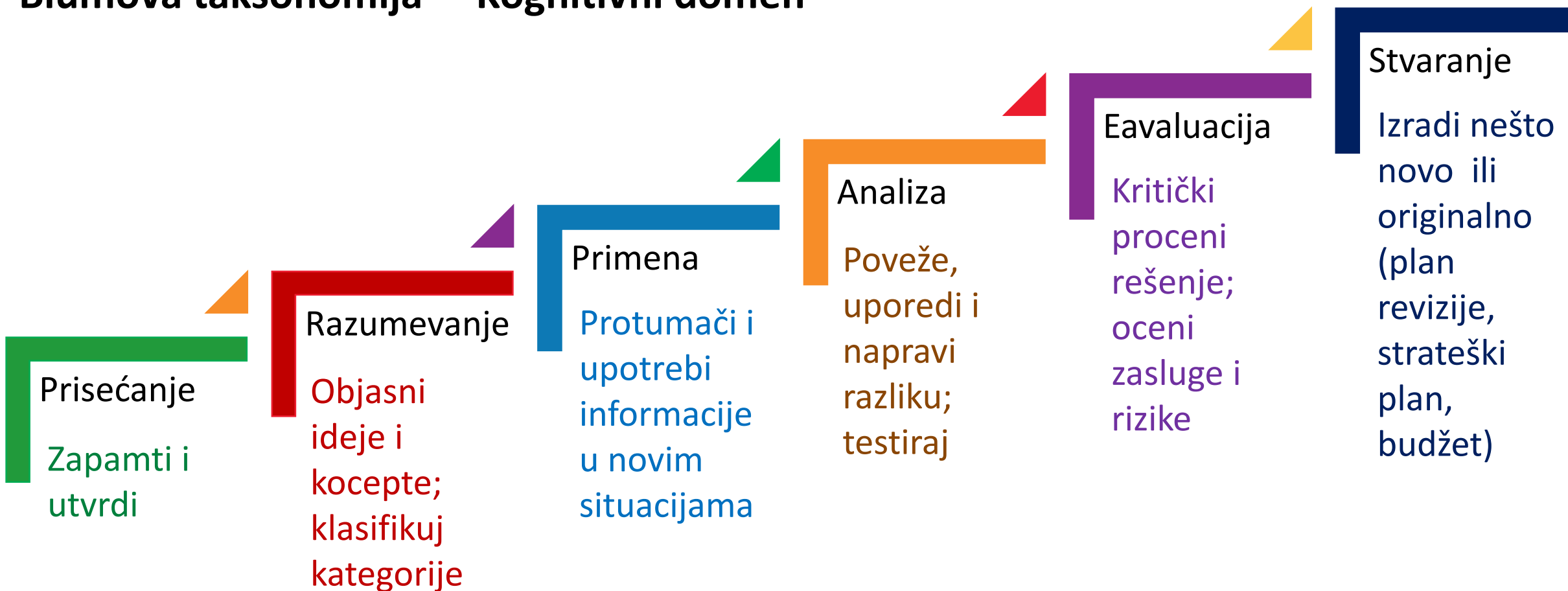
- » Pripremite obrazac (ako ne postoji standardna struktura koju studenti znaju da prate)
- » Razložite pitanje na delove. Na primer:
  - » “Deo a) Navesti tri primera ...”
  - » “Deo b) Za svaki primer koji je naveden u delu a), objasniti ...”
- » Jasno prikažite koliko bodova nosi celo pitanje, a koliko pojedinačni delovi.
- » Ključne reči (glagoli) koje koristite treba da odražavaju nivo kognitivnih sposobosti (Blum)/nivo stručnosti kome se teži.

**Testiranje različnih nivoa
kognitivnih sposobnosti/nivoa
stručnosti**

Nivoi kognitivni sposobnosti

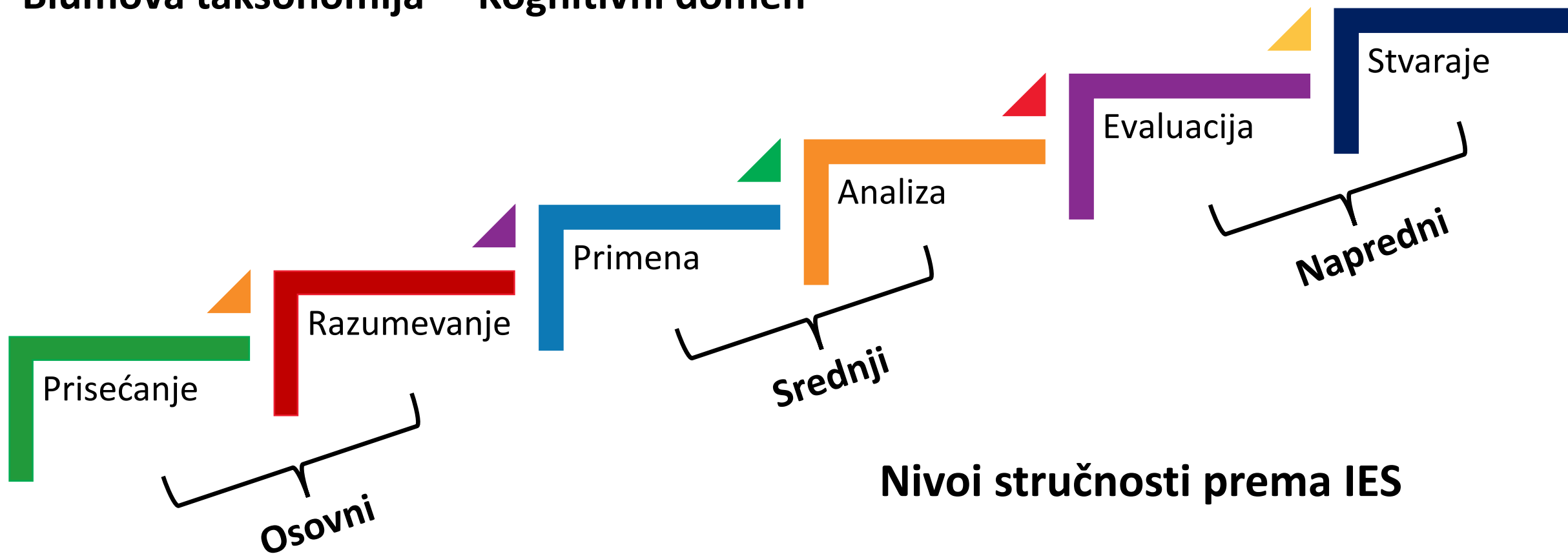
Blumova taksonomija – Kognitivni domen

Nivoi kognitivnih sposobnosti/nivoi stručnosti

Blumova taksonomija – Kognitivni domen

Nivoi stručnosti prema IES

Testiranje osnovnog nivoa (prisećanje/razumevanje)

Ključne reči koje se koriste na osnovnom nivou (student će biti u staju da):

- » Definiše ...
- » Opiše ...
- » Navede primere ...
- » Imenuje ...
- » Rezimira ...

Testiranje osnovnog nivoa (prisećanje/razumevanje)

Primer 1:

Svaki po 1 bod

Utvrđite da li će se promene nastale po navedenim računima evidentirati kao **dugovanje** ili **potraživanje**:

- a) Povećanje Gotovine
- b) Povećanje Povlačenja
- c) Povećanje stavke Zgrade
- d) Povećanje Obaveza prema dobavljačima
- e) Povećanje Unapred plaćenih troškova zakupa
- f) Smanjenje Pasivnih vremenskih razgraničenja ...

Testiranje osnovnog nivoa (prisećanje/razumevanje)

Primer 2:

Teorija efikasnog tržišta hartija od vrednosti je već duže vremena na udaru bihevioralnih finansija, koje preko bihevioralnih teorija ponašanja investitora objašnjavaju razloge zbog kojih cene hartija od vrednosti nisu uvek u skladu sa ekonomskim teorijama o racionalnim ulaganjima i projekcijama o efikasnosti tržišta.

Zadatak

a. (4 boda – maksimum 100 reči)

Navedite i opišite dve računovodstvene anomalije u funkcionisanju efikasnog tržišta hartija od vrednosti.

Testiranje srednjeg nivoa (primena/analiza)

Ključne reči koje se koriste na srednjem nivou (student će biti u staju da):

- » Izračuna (ili računa) ...
- » Uporedi i suprotstavi ...
- » Utvrdi ...
- » Objasni ...
- » Ilustruje ...
- » Protumači ...
- » Pripremi (ili sastavi) ... (npr., unose u dnevnik, planove, izveštaje)
- » Identifikuje (npr., faktore rizika, glavne pretnje)

Testiranje srednjeg nivoa (primena/analiza)

Primer 1:

3. aprila, 20X1. godine, kompanija Rainbow Studios je kupila patent koji je plaćen 56.000 evra. Preostali rok trajanja patenta po zakonu je 7 godina, a Rainbow Studios procenjuje da će patent biti koristan još 4 godine. Za ovaj patent ne postoji aktivno tržište.

- a) Pripremite ispravku vrednosti kako bi u dnevniku knjiženja evidentirali amortizaciju patenta na dan 31. decembra 20X1. godine.
- b) Menadžer zadužen za patent je predložio da se procenjeni korisni vek patenta usaglasi sa rokom trajanja po zakonu. Objasnite uslove pod kojima bi to bilo prihvatljivo ili neprihvatljivo.

Testiranje srednjeg nivoa (primena/analiza)

Primer 2:

PND Inc. je dugi niz godina u biznisu prodaje distributivnih mreža. Kompanija koristi kontinuirani (stalni) sistem vođenja zaliha i vrši obračun troškova zaliha distributivnih mreža za dalju prodaju po FIFO metodu (prva ulazna cena jednaka je prvoj i ulaznoj ceni). Tokom protekle tri godine, primećeno je da troškovi mreža koje je kompanija kupila za dalju prodaju opadaju. Međutim, rukovodstvo je uočilo da je kompanija manje profitabilna od konkurentskih kompanija koje za obračun troškova zaliha koriste formulu prosečnog kretanja jedinične cene (*moving average unit cost method*). Naknade rukovodstvu se isplaćuju kombinacijom plate i bonusa po osnovu ostvarenog profita. PND razmatra mogućnost da FIFO metodu za obračun troškova zameni metodom prosečnog kretanja jedinične cene.

...nastavak

Testiranje srednjeg nivoa (primena/analiza)

Primer 2:

Zadatak

- a. Objasnite moguće razloge zbog kojih je kompanija PND-a manje profitabilna od svoje konkurencije kao rezultat primene FIFO-a metoda u poređenju sa metodom prosečnog kretanja jedinične cene. (4 boda)
- d. Da li izbor između FIFO metode i prosečnog kretanja jedinične cene može dugoročno da utiče na razliku u profitu? Objasnite. Da li bi promena metoda uticala na odmeravanje zaliha po nižoj od sledeće dve vrednosti: nabavnoj vrednosti/ceni koštanja ili neto ostvarenoj vrednosti? (4 boda)

Testiranje srednjeg nivoa (primena/analiza)

Primer 3:

Teorija efikasnog tržišta hartija od vrednosti je već duže vremena na udaru bihevioralnih finansija, koje preko bihevioralnih teorija ponašanja investitora objašnjavaju razloge zbog kojih cene hartija od vrednosti nisu uvek u skladu sa ekonomskim teorijama o racionalnim ulaganjima i sa projekcijama o efikasnosti tržišta.

Zadatak

b. (4 boda – maksimum 100 reči)

Objasnite razloge zbog kojih teorija izgleda (*prospect theory*) predviđa da će se cene hartija od vrednosti razlikovati od cena koje se zasnivaju na teoriji efikasnog tržištu hartija od vrednosti.

Testiranje višeg nivoa (evaluacija/stvaranje)

Ključne reči koje se koriste na višem nivou (student će biti u staju da):

- » Objasni (ili kritikuje) ...
- » Proceni (ili oceni) ...
- » Napravi... (npr. plan, prezentaciju)
- » Opravda (ili dokaže) ...
- » Preporuči ...
- » Iznese svoje mišljenje ... i obrazloži ga (npr., da li se slaže ili ne slaže da su prekršene odredbe Etičkog kodeksa)
- » Kreiraj (napiši ili nacrtaj) ... (npr., e-mail, izjavu o misiji)

Testiranje višeg nivoa (evaluacija/stvaranje)

Primer 1:

U prilogu su delovi nerevidiranog nacrtu finansijskog izveštaja kompanije ABC Ltd. za 20X0. godinu i revidirani komparativni izveštaj za 20X1. godinu. Zamislite da ste u ulozi direktora firme koja obavlja reviziju kompanije ABC za 20X1. godinu, zaključno sa 31. decembrom. ABC je novi klijent vaše firme.

Zadatak:

- a) Pregledajte finansijske izveštaje i identifikujte četiri najveća rizika revizije za ovu godinu. Objasnite razloge zbog kojih ste izabrali svaku stavku. **(12 bodova)**
- b) Finansijski direktorka vas je pitala kakva će biti materijalnost revizije. Pripremite odgovor na njeno pitanje. **(2 boda)**

Testiranje višeg nivoa (evaluacija/stvaranje)

Primer 2:

d. (4 boda – maksimum 100 reči)

Da li smatrate da profesionalni računovođe treba da budu zabrinuti jer bi značaj finansijskog izveštavanja mogao da se smanji zbog pristrasnosti investitora (u kontekstu bihevioralnih finansija) koji ne koriste sve raspoložive informacije iz finansijskih izveštaja? Obrazložite svoje mišljenje.

**Maksimiziranje efikasnosti i
ekonomičnosti**

Balans između tehničkih i netehničkih kompetencija

- » Kvalitetan ispit treba da obuhvati procenu širokog spektra tehničkih i netehničkih kompetencija.
- » Pitanja kratkih odgovora su adekvatna za procenu obe vrste kompetencija koje mogu biti pojedinačno ili kombinovano obuhvaćene jednim pitanjem.
- » Za postizanje odgovarajućeg balansa, potrebno je preispitati sva tehnička pitanja i videti kako se u njih mogu dodati netehničke kompetencije (vodeći računa o odgovarajućem nivou stručnosti).
- » Na primer, u zadatku studenti najpre treba da izračunaju procenu, a zatim utvrde nivo pouzdanosti i implikacije u slučaju pogrešne procene.

Integrisanje tehničkih oblasti

- » Za postizanje pouzdanosti i dovoljnosti, korisno je da se integrišu domeni kompetencija tamo gde je to moguće.
- » Integrisanje je obično lakše kod pitanja koja se zasnivaju na studiji slučaja, ali je moguće i kod pitanja kratkih odgovora.
- » Važno je da su oblasti koje se integrišu potkrepljene tekućim studijama ili studijama kao obavezan preduslov.
  - » Na primer, kada je to prikladno, možete tražiti od studenata da procene poreske implikacije odluka upravljačkog računovodstva, ili da objasne implikacije koje izbor računovodstvene politike može da ima na reviziju.

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Priprema vašeg rešenja:

- » Osmislite rešenje u formatu koji će omogućiti efikasno bodovanje (format koji očekujete da će studenti koristiti).
- » Budite konkretni kad je u pitanju bodovanje i uslovi za sticanje kredita (npr., “Po 1 bod za svaki primer a najviše 2 boda za svako dobro obrazloženje, odnosno maksimalno 9 bodova ukupno”).
- » Ako studentima dajete model rešenja, obavezno navedite izvore.
- » Obezbedite alternativna rešenja koja su prihvatljiva (metode izračunavanja ili primere koje studenti mogu da koriste).
- » Postarajte se da student ne može biti više puta kažnjen zbog greške koja se prenosi (ponavlja).

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Odaberite format koji omogućava efikasno bodovanje (videti slajd 20):

Deo	Slažem se/ Ne slažem se	Obrazloženje (drugi valjani odgovori će takođe biti bodovani)	Izvor
...	...	...	...
c	Ne slažem se	<ul style="list-style-type: none"> Ispravka je potrebna ako XYZ nije u mogućnosti da izmiri obavezu do dana bilansa stanja. U suprotnom, finansijski izveštaji klijenta treba da sadrže napomenu o obelodanjivanju.	Nastavni čas 10.6

Napomena: 1 bod za Slažem se/Ne slažem se i 1 bod za svako valjano obrazloženje – maksimum 3 boda za svaki deo.

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Obezbedite alternativna rešenja (slajd 19)

- a) Sadašnja vrednost duga je 20.000 evra. Vrednost za “n” će biti 44.74, što čini ukupno 45 rata.
- b) Poslednja, 45. rata će se izračunati ako se utvrdi sadašnja vrednost za 44 pune rate, dobijeni iznos oduzme od 20.000 evra, a zatim se uzme buduća vrednost tog iznosa nakon 45 perioda (efektivno dodavanje kamate za 45 perioda, na delimični iznos).

... *nastavak*

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

b) Alternativa 1:

Sadašnja vrednost za 44 rate u iznosu od 500 evra = 19.704,12 evra.

20.000,00 evra – 19.704,12 = 295,88.

Dodavanje kamate za 45 perioda: $295,88(1 + 0,005)^{45}$ (ili $-295,88$ SV, 45n, 0.5I, izračunata buduća vrednost) = 370,33 evra

III Alternativa 2:

44 n, -20.000 sadašnja vrednost, 500 mesečna rata, 0,5 I izrač. buduća vrednost 368,49

$368,49 \text{ evra} \times 6\% \times 30 \div 365 = 1,82 \text{ evra}$

$368,49 + 1,82 = 370,31 \text{ evra.}$

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Upravljanje greškama koje se prenose (ponavljaju)

Primer: Tabela sa podacima je sastavni deo pitanja:

		Kompanija A	...	Kompanija E
31. decembar 20X1:	Aktiva	90.000	...	246.000
	Pasiva	47.000	...	?
31. decembar 20X2:	Aktiva	96.000	...	225.000
	Pasiva	?	...	150.000
Tokom 20X2:	Osnivački ulog	10.000	...	9.000
	Neto prihod	15.000	...	36.000
	Povlačenja	5.000	...	18.000

Studenti unose u tabelu vredosti koje nedostaju (3 boda za svaku)

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Za kompaniju A, student treba da izračuna:

Aktiva, na dan 31. decembra 20X1.	90.000		
Pasiva, na dan 31. decembra 20X1.	<u>(47.000)</u>		
Kapital, na dan 31. decembra 20X1.	43.000	←	1 bod
Osivački ulog, tokom 20X2.	+ 10.000		
Neto prihodi, tokom 20X2.	+ 15.000		
Povlačenja, tokom 20X2.	<u>(5.000)</u>		
Kapital, na dan 31. decembra 20X2.	63.000	←	1 bod
Aktiva, na dan 31. decembra 20X2.	+ 96.000		
Kapital, na dan 31. decembra 20X2.	<u>(63.000)</u>		
Pasiva, na dan 31. decembra 20X2.	33.000	←	1 bod

Sastavljanje kvalitetnih rešenja

Student ne treba da bude kažnjen više puta za istu grešku:

Aktiva, na dan 31. decembra 20X1.	90.000	90.000
Pasiva, na dan 31. decembra 20X1.	<u>(47.000)</u>	<u>(47.000)</u>
Kapital, na dan 31. decembra 20X1.	43.000	42.000 ✗
Osivački ulog, tokom 20X2.	+ 10.000	+ 10.000
Neto prihodi, tokom 20X2.	+ 15.000	+ 15.000
Povlačenja, tokom 20X2.	<u>(5.000)</u>	<u>(5.000)</u>
Kapital, na dan 31. decembra 20X2.	63.000	62.000 ✓
Aktiva, na dan 31. decembra 20X2.	+ 96.000	+ 96.000
Kapital, na dan 31. decembra 20X2.	<u>(63.000)</u>	<u>(62.000)</u>
Pasiva, na dan 31. decembra 20X2.	33.000	34.000 ✓

Sastavljanje kvalitetih rešenja

Student ne treba da bude kažnjen više puta za istu grešku:

Aktiva, na dan 31. decembra 20X1.	90.000	90.000
Pasiva, na dan 31. decembra 20X1.	<u>(47.000)</u>	<u>(47.000)</u>
Kapital, na dan 31. decembra 20X1.	43.000	42.000 ✗
Osivački ulog, tokom 20X2.	+ 10.000	+ 10.000
Neto prihodi, tokom 20X2.	+ 15.000	+ 15.000
Povlačenja, tokom 20X2.	<u>(5.000)</u>	<u>(5.000)</u>
Kapital, na dan 31. decembra 20X2.	63.000	62.000 ✓
Aktiva, na dan 31. decembra 20X2.	+ 96.000	+ 96.000
Kapital, na dan 31. decembra 20X2.	<u>(63.000)</u>	<u>(62.000)</u>
Pasiva, na dan 31. decembra 20X2.	33.000	34.000 ✓

Za efikasno bodovanje, treba pripremiti ključeva rešenja u programu Excel, kako bi ocenjivači mogli da koriste šablon i unose greške

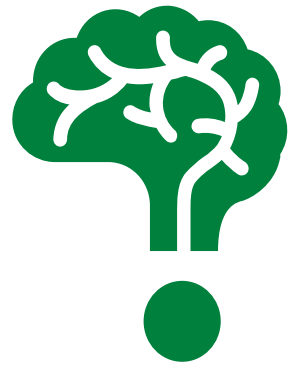
Sastavljanje kvalitetih rešenja

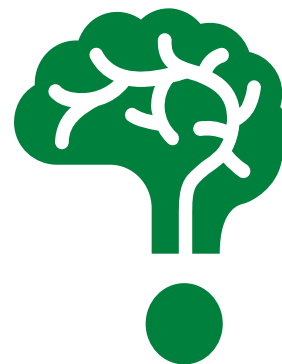
Razmatranje pitanja i rešenja:

- » Vlastiti pregled ili stručno mišljenje (peer-review), što je bolja opcija.
- » Ukrštanje delova pitanja i rešenja.
- » Ponavljajte postupak sve dok ne budete sigurni da su svi očekivani odgovori u redu i da postoje dokumentovana rešenja za sva pitanja.
- » Proverite da li očekivani nivo stručnosti odgovara ključnim rečima koje su navedene u zadacima i da li je rešenje u skladu sa datim nivoom.

IV. Praktične aktivnosti

A. Uključivanje netehničkih kompetencija i integrisaje tehničkih oblasti

Uključivanje netehničkih kompetencija i integrisaje tehničkih oblasti

Aktivnost:

- » Slajdovi koji prate aktivnosti opisuju pitanja kratkih odgovora. Radi stavljanja u kontekst, naveden je i kurs iz koga je pitanje preuzeto.
- » Svako pitanje treba razmotriti za stolom (brainstorming) :

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

- » Netehničke kompetencije?
- » Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 1

Kurs: Uvod u finansijsko računovodstvo

Opis pitanja:

Studentima su predočeni finansijski izveštaji i informacije o transakcijama kompanije, te da je vlasnik odlučio da sam vodi knjigovodstvo i sastavlja izveštaje. Studenti treba da isprave evidentirane podatke i finansijske izveštaje koje je sastavio vlasnik kompanije.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

- » Netehničke kompetencije?
- » Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 2

Kurs: Upravljački informacijski sistemi

Opis pitanja:

Studentima su predočene informacije o kompaniji koja pokušava da se odluči između dva IT rešenja (“*custom*” rešenja po zahtevu klijenta ili gotovog rešenja “*off-the-shelf*”). Studenti su upoznati sa potrebama kompanije i njenom korporativnom kulturom. Dobili su zadatak da analiziraju razloge za i protiv svake opcije.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

» Netehničke kompetencije?

» Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 3

Kurs: Finansijsko računovodstvo i izveštavanje

Opis pitanja:

Studentima su predočene informacije o broju investicija. Njihov zadatak je da pripreme odgovarajuće unose za knjiženje u dnevnik.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

- » Netehničke kompetencije?
- » Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 4

Kurs: Revizija

Opis pitanja:

Studentima se daje opis procesa nabavke i procesa isplate obaveza. Od njih se traži da identifikuju i procene slabosti sistema kontrole.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

» Netehničke kompetencije?

» Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 5

Kurs: Revizija

Opis pitanja:

Studentima se predočava analitički pregled komparativnog bilansa uspeha koji je uradio mlađi revizor. Oni treba da procene objašnjenja koje je dokumentovao mlađi revizor i objasne šta još treba da se uradi.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

» Netehničke kompetencije?

» Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 6

Kurs: Napredno finansijsko računovodstvo i izveštavanje

Opis pitanja:

Studentima su predloženi finansijski izveštaji matičnog društva i njegovog zavisnog društva. Njihov zadatak je da izrade delove konsolidovanog finansijskog izveštaja.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

- » Netehničke kompetencije?
- » Ostala područja tehničkih kompetencija?

Aktivnost: Pitanje 7

Kurs: Teorija računovodstva ili napredno finansijsko računovodstvo

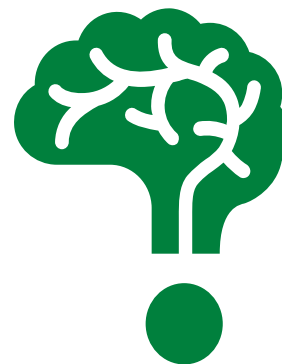
Opis pitanja:

Studentima je predložen nacrt sa predloženim izmenama računovodstvenih standarda. Potrebno je da utvrde uticaj koji će izmene imati na evidentiranje i izveštavanje određene transakcije ili događaja.

Kako pitanje procenjuje relevantne (ili kako bi mogao):

» Netehničke kompetencije?

» Ostala područja tehničkih kompetencija?

B. Sastavite svoja pitanja kratkih odgovora

Aktivnost: Sastavite svoja pitanja kratkih odgovora

1. Izaberite partnera za vašim stolom
2. Sastavite pitanje kratkih odgovora (i predlog rešenja) o temi sa kojom ste upoznati vaš partner i vi
3. Razmenite nacrt pitanja sa vašim partnerom
4. Uzajamno komentarišite nacrt pitanja i rešenja
5. Rezimirajte šta ste naučili

Hvala na pažnji!

Pitanja?